

Mottagare:

Östersund 2025-06-24

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

u.s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar avseende betänkandet Förbättrat stöd i skolan SOU 2025:44

Diarienummer U2025/01067

Riksföreningen för skolsköterskor har tagit del av betänkandet och önskar framföra följande:

Sammanfattning

Riksföreningen för skolsköterskor anser att remissen är genomarbetad och ställer sig till största del positiv till de övergripande förslagen som utredaren lägger fram. Riksföreningen vill dock påtala att vi upplever att vi genomgående saknar det tvärprofessionella elevhälsoperspektivet i arbetet med att stödja eleven mot utbildningens mål. Riksföreningen anser också att elevperspektivet, elevens talan, bör lyftas fram på ett tydligare sätt samt även vårdnadshavares rätt till visst inflytande.

Vi saknar även tydliga skrivningar om att se över lärmiljöns betydelse för inläring.

En elevhälsa som gagnar eleverna förutsätter en samverkan mellan de olika elevhälsoprofessionerna. Hälsa och lärande hänger ihop och ska eleverna kunna få det stöd de har rätt kan vi inte jobba i stuprör. De medicinska, psykologiska och sociala perspektiven behöver finnas med när det görs en bedömning om elevers behov av stöd. Vi anser att det inte enbart handlar om en pedagogisk bedömning när man ska ta reda på och utreda en elevs behov. Det är många parametrar som spelar in och det är därför av största vikt att använda sig av all den kompetens som elevhälsans professioner kan bistå och bidra med.

Riksföreningen ser det också som viktigt att utgå från den forskning som finns kring elevers inläring och hälsa, både på individnivå men också ur ett folkhälsoperspektiv.

Riksföreningen för skolsköterskor är positiva till att det i utredningen betonas att lärarens relationskompetens är viktig för elevers lärande och utveckling. Lärare behöver, förutom att leda lärandet i klassrummet och vara didaktiskt kompetenta vid utformningen av undervisningen, även vara skickliga på att skapa goda relationer till sina elever.

Riksföreningen för skolsköterskor anser att ett stort ansvar läggs på läraren att bedöma en elevs behov av stödundervisning och behov av utredning av särskilt stöd. Vi ser en farhåga i detta då läraren kan komma att luta sig mot att eleverna skall ha stödundervisning och då inte själva ser över hur de kan förbättra sin egen undervisning genom att ge ledning och stimulans. Även om utredningen tydligt skriver fram att stödundervisning och särskilt stöd

inte ska beröra trygghet och studiero så ser vi en risk i att det, bland annat, kan komma att vara utåtagerande elever och elever med neuropsykiatriska diagnoser som kommer att vara överrepresenterade i dessa undervisningsgrupper.

Riksföreningen anser att kravet på särskilda skäl för enskild undervisning eller särskild undervisningsgrupp bör kvarstå för att säkerställa rättssäkerhet, barnets bästa och skolans kompensatoriska uppdrag.

Frågan om reglering av klass- och gruppstorlek ser vi också som viktigt och delar utredningens bedömning att frågan om reglering av klass- och gruppstorlekar behöver utredas vidare.

6.1 Bestämmelserna om extra anpassningar ska avskaffas i samtliga skolformer

Riksföreningen för skolsköterskor tillstyrker förslaget

6.2 Garantin för tidiga stödinsatser och nationella prov i årskurs 3 ska avskaffas

Riksföreningen för skolsköterskor tillstyrker förslaget.

6.3 Alla barn och elever ska kunna följa undervisningen

Riksföreningen för skolsköterskor tillstyrker förslaget att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de ska kunna följa undervisningen och utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Vi vill dock framföra några synpunkter.

Vi är glada för att det tydligt skrivs fram att elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att tillgodogöra sig kunskaper i förhållande till ämnets syfte och centrala innehåll, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Utredningen skriver fram att grunden i all undervisning är att ge alla barn och elever ledning och stimulans och att ta hänsyn till barns och elevers olika behov och förutsättningar är en viktig del av lärarens uppdrag. Utredningen anser att det i lärarens uppdrag om att ge ledning och stimulans också ingår att utforma undervisningen så att barn och elever ges förutsättningar att följa den.

Utredningen lyfter vidare att läraren behöver skapa goda förutsättningar som ger barn och elever med olika behov möjlighet att följa undervisningen och utvecklas i sitt lärande.

Genom att läraren har ett långtgående ansvar i att avgöra vilka barn som skall få stödundervisning ser Riksföreningen för skolsköterskor en risk i att de inte kommer att anpassa och ge ledning och stimulans till framför allt utåtagerande barn och barn med

neuropsykiatriska diagnoser. Därför vill Riksföreningen för skolsköterskor lyfta fram att samtliga professioner i elevhälsan med dess kompetenser behöver tas tillvara för att kunna skapa så goda förutsättningar för lärande som möjligt både på grupp och individnivå.

6.4 Standardiserade tester införs för att uppmärksamma elever med stödbehov

Riksföreningen tillstyrker delvis förslaget. Vi anser att det är viktigt, och utgår från att testerna kommer att vara evidensbaserade och uppfyller syftet, men vi ser en farhåga i att test vid ett tillfälle kommer att vara avgörande för elevers bedömning till stöd.

Riksföreningen för skolsköterskor vill lyfta fram rättssäkerheten i detta förfarande. Vi anser att det kommer att behövas tydliga riktlinjer och även möjlighet till omprövning. Det kan vara extra viktigt bland annat för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

6.5 Stödundervisning ger ett snabbt och flexibelt stöd

Riksföreningen för skolsköterskor tillstyrker delvis förslaget att elevers rätt till stödundervisning ska regleras i skollagen. Vi vill framföra följande synpunkter:

6.5.3 Läraren bedömer om en elev är i behov av stödundervisning

Utredningen föreslår att det är ansvarig lärare som ska göra en bedömning av om en elev är i behov av stödundervisning. Om läraren behöver stöd i sin bedömning kan läraren konsultera en erfaren kollega eller vid behov samråda med en speciallärare eller specialpedagog. Riksföreningen anser att det är viktigt att även elevhälsans professioner kan finnas med vid bedömning.

Utredningen skriver även fram att stödundervisning inte är en lämplig åtgärd om syftet är att hantera problem med trygghet och studiero. Stödundervisning är heller inte en lämplig åtgärd vid stödbehov som avser övergripande svårigheter i skolsituationen.

Genom att läraren har ett långtgående ansvar i att avgöra vilka barn som skall få stödundervisning ser Riksföreningen för skolsköterskor en risk i att de inte kommer att anpassa och ge ledning och stimulans till framför allt utåtagerande barn och barn med neuropsykiatriska diagnoser. Därför vill Riksföreningen för skolsköterskor lyfta fram att samtliga professioner i elevhälsan med dess kompetenser behöver tas tillvara för att kunna skapa så goda förutsättningar för lärande som möjligt både på grupp och individnivå.

6.5.10 Utvärdering och omfattning av stödundervisning

Enligt utredningens bedömning ska elevens ordinarie lärare samt, i förekommande fall, den lärare, speciallärare eller specialpedagog som utfört stödundervisningen medverka i utvärderingen. Riksföreningen anser även här att kompetensen hos samtliga professioner i elevhälsans kan behövas för att en utvärdering ska bli så bra och omfattande som möjligt. Förutom de pedagogiska delarna bör även de medicinska, psykologiska och sociala perspektiven tas i beaktning.

6.5.12 Rektorns ansvar att planera för stödundervisning

Utredningen betonar att det är viktigt att rektorn planerar för stödundervisning även om det inte på förhand går att veta exakt hur många elever som har behov av stödsatser. Det kan till exempel handla om att se över tjänstefördelningen och avsätta tid för den personal som ska genomföra stödundervisningen. Riksföreningen för skolsköterskor ser en farhåga i att rektorer ej kan planera stödundervisningen med pedagoger utan det riskerar att bli utbildad personal som kommer att få ansvar för stödundervisningen just mot bakgrund av att det i förhand inte går att veta behovet. Vi anser att det i dagsläget inte finns det ekonomiska utrymme för rektorerna att planera för utbildad personal när man inte känner behovet i förväg.

6.6 Utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska ges

I utredning av en elevs behov av särskilt stöd står i utredningens förslag att samråd alltid ska ske med speciallärare eller specialpedagog. Riksföreningen för skolsköterskor menar att det även skall stå att samråd ska ske med elevhälsans samtliga professioner. Vi avstyrker därför förslaget som det är formulerat nu. Det är viktigt att hela den samlade elevhälsans kompetens tas till vara eftersom lärande och hälsa är starkt förknippat med varandra.

6.6.3 Det ska förtydligas att det är ansvarig lärare eller mentor som ska anmäla att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas.

Utredningen föreslår att det ska förtydligas i skollagen att det är ansvarig lärare eller mentor som ska anmäla till rektorn att en elevs behov av särskilt stöd behöver utredas. Riksföreningen för skolsköterskor anser att skrivningen inte kan stanna vid det. Vi menar att även övriga professioner i skolan ska kunna anmäla behov av utredning till rektor. Exempelvis kan det, vid skolsköterskornas hälsosamtal, komma fram starka skäl till att en utredning av särskilt stöd behöver göras. Vidare kan skäl framkomma vid besök hos skolläkare och skolkurator.

6.6.4 Samråd med speciallärare eller specialpedagog ska alltid ske vid utredning av behov av särskilt stöd

Riksföreningen för skolsköterskor vill se en skrivning där det framgår att samråd även skall ske med elevhälsans övriga professioner.

6.7 Elevens stödbehov ska styra om en elev ska ges undervisning enskilt eller i särskild undervisningsgrupp

Riksföreningen för skolsköterskor avstyrker förslaget att ta bort kravet på särskilda skäl för enskild undervisning eller särskild undervisningsgrupp. Riksföreningen anser att det, utan krav på särskilda skäl, finns en risk att fler elever placeras utanför den ordinarie undervisningen, vilket kan leda till ökad exkludering, försämrad social delaktighet och negativa effekter på självkänsla och lärande. Det kan också minska lärarens motivation att anpassa undervisningen i klassrummet. Kravet på särskilda skäl bör därför kvarstå för att säkerställa rättssäkerhet, barnets bästa och skolans kompensatoriska uppdrag.

6.8 Anpassad studiegång får bara ges i sista hand

Riksföreningen för skolsköterskor tillstyrker delvis förslaget. Riksföreningen för skolsköterskor menar att det även här, likt punkt 6.6, skall stå att samråd ska ske med elevhälsans samtliga professioner inför beslut om anpassad studiegång.

Mia Göransdotter Hammar

Christina Harang

Ordförande

Ledamot

Riksföreningen för skolsköterskor

Riksföreningen för skolsköterskor

Kristina Norman

Ledamot

Riksföreningen för skolsköterskor